

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ธุรกิจท่องเที่ยวไทยจึงเป็นรายได้หลักอย่างหนึ่งของประเทศ ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาค ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเภทเมือง ปัจจุบันการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบายขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้น ประกอบกับวัฒนธรรม และมิตรไมตรีที่มีให้แก่นักท่องเที่ยวของชาวไทย ทำให้ประเทศไทยเป็นที่นิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก

จังหวัดเชียงใหม่ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน ในอดีตได้รับการขนานนามว่า นพบุรีศรีนครพิงค์ หรือเวียงพิงค์เชียงใหม่ เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมแบบล้านนา ซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวซึ่งเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ในปี 2547 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวน 3,623,395 คน ในปี 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 3,708,795 คน คิดเป็นร้อยละ 2.36 ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 4,405,720 คน คิดเป็นร้อยละ 18.79 และในปี 2550 ลดลงมาเป็น 4,181,878 คิดเป็นร้อยละ 5.08 โดยในแต่ละปีจะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวใช้เวลาพำนักเฉลี่ย ในปี 2547 เป็นเวลา 3.91 วัน ในปี 2548 ลดลงมาเป็น 2.90 วัน คิดเป็นร้อยละ 25.83 ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 3.00 วัน คิดเป็นร้อยละ 3.45 และในปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็น 3.13 วัน คิดเป็นร้อยละ 4.33 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ในปี 2547 วันละ 3,145.36 บาทต่อคน ในปี 2548 ลดลงเป็นวันละ 2,853.00 บาทต่อคน คิดเป็นร้อยละ 9.29 ในปี 2549 ลดลงเป็นวันละ 2,835.87 บาทต่อคน คิดเป็นร้อยละ 0.60 และในปี 2550 ลดลงเป็นวันละ 2,807.98 คิดเป็นร้อยละ 0.98 และจังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จากนักท่องเที่ยว ในปี 2547 จำนวน 44,570.62 ล้านบาท ในปี 2548 ลดลงมาเป็น 30,651.12 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.23 ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 37,423.39 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.09 และในปี 2550 ลดลงมาเป็น 36,716.88 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.89 (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวและข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2547 - 2550

ข้อมูล	2547	2548		2549		2550	
	จำนวน	จำนวน	อัตรา การเพิ่ม	จำนวน	อัตรา การเพิ่ม	จำนวน	อัตรา การเพิ่ม
นักท่องเที่ยว จ.เชียงใหม่ (คน)	3,623,395	3,708,795	2.36	4,405,720	18.79	4,181,878	-5.08
ชาวไทย	1,877,194	1,922,042	2.39	2,529,420	31.60	2,598,041	2.71
ชาวต่างประเทศ	1,746,201	1,786,753	2.32	1,876,300	5.01	1,583,837	-15.59
ระยะเวลาที่พำนัก เฉลี่ย (วัน)	3.91	2.90	-25.83	3.00	3.45	3.13	4.33
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	3,145.36	2,853.00	-9.29	2,835.87	-0.60	2,807.98	-0.98
รายได้จากการ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)	44,570.62	30,651.12	-31.23	37,423.39	22.09	36,716.88	-1.89

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2551)

จากข้อมูลในตารางที่ 1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จากการที่จังหวัดเชียงใหม่ได้มีโอกาสจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ ในปี 2549 ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ได้ขยายตัวมากขึ้นทั้งด้านปริมาณนักท่องเที่ยว การเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2549 ที่ผลักดันและสนับสนุนให้เชียงใหม่ เป็นเมืองน่าอยู่ และน่าท่องเที่ยวระดับเอเชีย ภายใต้แนวคิด นครแห่งชีวิตและความมั่งคั่ง (City of life and Prosperity) นอกจากนี้หน่วยงานรัฐ ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ล้วนตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาให้เมืองเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ และภูมิภาคเอเชีย และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ประชาชน โดยการดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การสนับสนุนควบคุมธุรกิจสำหรับนักท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวของเมืองเชียงใหม่ การสร้างศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ และการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นย่านเศรษฐกิจสำคัญของเมือง (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2550) นโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมา ล้วนทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหาร ธุรกิจขายสินค้า และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ประกอบกับการคาดการณ์ของผู้ประกอบการที่คาดว่าจะมีการก่อสร้างศูนย์ประชุม และแสดงสินค้านานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้มีการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ มากขึ้น

การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมี 2 ลักษณะ คือ การเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตัวเอง และการใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว โดยที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย โรงแรม เกสต์เฮาส์ บังกะโล รีสอร์ท บ้านญาติ/เพื่อน เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่เลือกพักโรงแรมเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ในปี 2547 นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่เลือกพักโรงแรม 1,258,165 คน จากนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 1,877,194 คน คิดเป็นร้อยละ 67.02 ปี 2548 นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกพักโรงแรม 1,152,272 คน จากนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 1,922,042 คน คิดเป็นร้อยละ 59.95 ปี 2549 นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกพักโรงแรม 1,399,083 คน จากนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 2,529,420 คน คิดเป็นร้อยละ 55.31 และปี 2550 นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่เลือกพักโรงแรม 1,348,202 คน จากนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 2,598,041 คน คิดเป็นร้อยละ 51.89 (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูล	2547		2548		2549		2550	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,877,194		1,922,042		2,529,420		2,598,041	
1 จำนวนตามประเภทที่พัก	1,877,194	100.00	1,922,042	100.00	2,529,420	100.00	2,598,041	100.00
โรงแรม	1,258,165	67.02	1,152,272	59.95	1,399,083	55.31	1,348,202	51.89
เกสต์เฮาส์	70,003	3.73	69,063	3.59	52,026	2.06	33,530	1.29
บังกะโล/รีสอร์ท	23,378	1.25	139,185	7.24	237,199	9.38	277,763	10.69
บ้านญาติ/เพื่อน	486,695	25.93	523,351	27.23	764,773	30.24	836,357	32.19
อื่น ๆ	38,953	2.08	38,171	1.99	76,339	3.02	102,189	3.93
2 ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว	3.96		2.51		2.68		2.95	
3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	2,750.27	100.00	2,451.18	100.00	2,513.40	100.00	2,472.10	100.00
ค่าที่พัก	611.53	22.24	494.95	20.19	556.57	22.14	594.70	24.06
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	363.39	13.21	368.42	15.03	377.78	15.03	381.91	15.45
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	873.55	31.76	781.91	31.90	801.39	31.88	680.55	27.53
ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	345.68	12.57	308.66	12.59	264.79	10.54	276.14	11.17
ค่าบริการท่องเที่ยวในจังหวัด	378.22	13.75	160.26	6.54	156.43	6.22	146.23	5.92
ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด			218.83	8.93	230.08	9.15	255.82	10.35
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	177.90	6.47	118.15	4.82	126.36	5.03	136.75	5.53
4 รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	20,444.61	100.00	11,808.57	100.00	17,042.43	100.00	18,923.66	100.00
ค่าที่พัก	4,545.93	22.24	2,384.41	20.19	3,773.87	22.14	4,552.34	24.06
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	2,701.30	13.21	1,774.89	15.03	2,561.56	15.03	2,923.49	15.45
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	6,493.67	31.76	3,766.87	31.90	5,433.94	31.88	5,209.53	27.53
ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	2,569.68	12.57	1,486.97	12.59	1,795.46	10.54	2,113.84	11.17
ค่าบริการท่องเที่ยวในจังหวัด	2,811.57	13.75	772.04	6.54	1,060.72	6.22	1,119.39	5.92
ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด			1,054.20	8.93	1,560.08	9.15	1,958.26	10.35
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1,322.46	6.47	569.19	4.82	856.80	5.03	1,046.81	5.53

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2551)

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในส่วนของค่าที่พักสูงเป็นอันดับ 2 เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวทั้งหมด โดยจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน รองจากค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ข้อมูลจากตารางที่ 1.1 และ ตารางที่ 1.2 จะพบว่าแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีสัดส่วนที่มากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ จึงถือว่าตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยยังถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ และจากสถานการณ์ภาวน้ำมันแพงขึ้นทั่วโลก และปัญหาการเมืองในไทย อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติลดลง ดังนั้นกลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวจึงควรให้ความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการพัฒนาการให้บริการด้านการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว สินค้า ของที่ระลึก เป็นต้น และจากข้อมูลในตารางที่ 1.2 มีประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมมาพักในโรงแรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.0 ของนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด ธุรกิจโรงแรมจึงมีส่วนในการผลักดันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การศึกษาปัจจัยทางการตลาดและพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการ โรงแรมของนักท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบการด้านโรงแรมปรับปรุงการให้บริการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและยังมีส่วนช่วยสร้างรายได้การท่องเที่ยวในเชียงใหม่เพิ่มขึ้น

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการ โรงแรมของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- (2) เพื่อศึกษาลักษณะการใช้บริการ โรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้โรงแรมในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ทำการศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่แล้วพักในโรงแรม ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2551 – มิถุนายน 2552

1.4 นิยามศัพท์ทั่วไป

ปัจจัยทางการตลาด หมายถึง ปัจจัยทางการตลาด (4'Ps) ที่นักท่องเที่ยวนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกที่พักแรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) ของธุรกิจที่พัก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved